

**YAZILI BASINDA
ÖZELLEŞTİRME HABERLERİNİN
SUNULUŞU: TEKEL EYLEMİ
ÖRNEĞİNDE BİR
KARŞILAŞTIRMA***

**THE PRESENTATION OF
PRIVATIZATION NEWS IN
WRITTEN PRESS:
A COMPARISON IN EXAMPLE
OF TEKEL PROTESTS**

A. Nevin Yıldız TAHİNCİOĞLU*

ÖZET

Özelleştirme, terim olarak devletin ekonomik etkinliğinin en aza indirilmesi ya da tümüyle ortadan kaldırılmasına yönelik uygulamalar bütünü olarak tanımlanmaktadır. Ancak, özelleştirme, ekonomik bir faaliyet olmasının yanı sıra aynı zamanda siyasal bir tercihtir. Özelleştirme haberlerinin nesnellik ilkesi doğrultusunda analiz edildiği bu çalışmada yazılı basının kamuoyunu özelleştirme faaliyetleri hakkında yetersiz ve yanlış bilgilendirdiği savunulmaktadır.

Anahtar sözcükler: Nesnellik, Türkiye basınında özelleştirme haberleri, TEKEL eylemleri

ABSTRACT

Privatization as a term is defined as reducing to a minimum or completely removing the economic activities of the state. However, privatization is not only an economic process but also it is a political preference as well. In this study, the approach of Turkey press towards privatization was analyzed in the context of the objectivity principle and it's argued that the public opinion is informed deficient by the written press.

Key words: Objectivity, privatization news in Turkey press, TEKEL protests

* Dr. Arş. Gör. Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi aysenew@yahoo.com

* Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Anabilim Dalı'nda tamamlanan Türkiye Basınında Özelleştirme Haberleri başlıklı yüksek lisans tezinin son dönem TEKEL eylemleri göz önüne alınarak yeniden yorumlandığı bu yazıya katkılarından dolayı Yrd. Doç. Dr. Besim Yıldırım'a teşekkürlerimi iletirim.

GİRİŞ

Bu makalede, Türkiye’de gerçekleştirilen özelleştirme uygulamalarının basında yer alış şekli incelenmektedir. Buna göre Türkiye basınının, özelleştirme faaliyetlerinin yarattığı/yaratacağı olumsuz etkiler hakkında kamuoyunu yetersiz bilgilendirildiği savunulmakta ve özelleştirmeye yönelik geliştirilen bu bakış açısının haber metinlerinde bir yanlılık sorununa neden olduğu varsayılmaktadır. Bu çalışma, Türkiye’de özelleştirmeye ilişkin geliştirilen son dönem tartışmalarla birlikte düşünüldüğünde daha da anlam kazacaktır.

Türkiye’deki hegemonik söylem içinde özelleştirme, ekonomik gelişim açısından gerçekleştirilmesi zorunlu bir atılım olarak tanımlanmaktadır. Bu çerçevede özelleştirmenin yarattığı birçok olumsuz sonuca değinilmemektedir. Ancak son dönemde medyanın da gündemine oturan TEKEL eylemleri söz konusu hegemonik söylemi sorgulanır hale getirmiştir. TEKEL eylemlerinin de gösterdiği gibi özelleştirme, yarattığı ekonomik sonuçlar çerçevesinde işten çıkartmalara neden olmakta, işçileri bir takım haksızlıklara maruz bırakmakta ve böylece gündelik yaşama derinlemesine nüfus etmektedir. Çalışma kuramsal ve görgül olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde haberde nesnellik ilkesini tartışan çalışmalara yer verilmektedir. Çalışmanın ilk ana başlığı altında yer alan bu tartışmalar, özelleştirme haberlerinin nesnellik ilkesi çerçevesinde incelenmesine olanak tanıyacak kuramsal araçları içermektedir.

Çalışmanın ampirik verilerinin yer aldığı ikinci bölümde, özelleştirme haberleri nicel ve nitel içerik çözümlemesi yöntemi

kullanılarak incelenmiştir. Araştırmanın içerik analizi bölümü için hazırlanan yönergede özelleştirme haberlerinin genel yapısının çıkartılması hedeflenirken diğer taraftan da özelleştirmeye ilgili temalar da tespit edilmiştir. Böylece özelleştirme haberlerinin sayısal yoğunluğu gibi hangi temaları içerdiği de analiz edilerek şu soruların yanıtları aranmıştır: Özelleştirilme haberlerinde farklı görüşlere sahip kişi ve kurumlara kaynak olarak eşit derecede başvurulmuş mudur? Haberlerde özelleştirme karşıtı temalar ve özelleştirmeyi savunan temalar arasında bir dengeliklik var mıdır?

Bu bölümde, ilk olarak 1987-2000 tarihleri arasında Türkiye, Cumhuriyet ve Hürriyet gazetelerinde yayımlanan özelleştirme haberlerine, uygulanan içerik çözümlemesi verileri irdelenmektedir. Daha sonra ise, 2009 yılında yayınlanan özelleştirme haberleri, özelleştirme politikalarının yarattığı sonuçlar açısından TEKEL örneği çerçevesinde ve Hürriyet gazetesi özelinde, ilk kısım karşılaştırmalı olarak analiz edilmektedir. 1987-2000 tarihleri, özelleştirme politikaları açısından oldukça önemlidir. 1980’li yıllar Türkiye’nin siyasal ve ekonomik yapısında önemli dönüşümleri yaşadığı bir dönemdir. Özelleştirme de bu dönüşümün başlıca sonuçlarındandır. Aynı zamanda, Türkiye’de en önemli özelleştirmeler ilgili yıllar arasında gerçekleştirilmiştir. 1987-2000 yılları arasında gerçekleştirilen ve ağırlıklı olarak sadece ekonomik bir sorun olduğu savunulan özelleştirmelerin günümüz Türkiye’si açısından yarattığı sonuçlar çalışma açısından önemlidir. Bu nedenle çalışmanın temelini söz konusu iki döneme ilişkin özelleştirme haberlerinin karşılaştırılması oluşturmaktadır.

Çalışmada, yılların fazlalığı ve bu yıllar

arasında yayımlanan özelleştirme haberlerinin sayısının çokluğu nedeniyle, 1987-2000 tarihleri arasından her yıla bir ay olmak üzere toplam 14 ay seçilmiştir. 1987 yılı Ocak ayı, 1988 yılı Şubat ayı, 1989 yılı Mart ayı, 1990 yılı Nisan ayı, 1991 yılı Mayıs ayı, 1992 yılı Haziran ayı, 1993 yılı Temmuz ayı, 1994 yılı Ağustos ayı, 1995 yılı Eylül ayı, 1996 yılı Ekim ayı, 1997 yılı Kasım ayı, 1998 yılı Aralık ayı, 1999 yılı Ocak ayı, 2000 yılı Şubat ayı incelenen dönemlerdir. 2009 yılı için örnek olay olarak seçilen TEKEL eylemleri Aralık 2009 - Mayıs 2010 arasında Hürriyet Gazetesi'nde yayımlanan haberler örneğinde analiz edilmektedir.

1. HABER YAKLAŞIMLARI

Literatürde haber metinleri üzerine yapılan çalışmalarda iki farklı yaklaşım dikkati çekmektedir. Bunlardan ilkinde haber metinleri, içerik analizi yöntemiyle profesyonel gazetecilik ideolojisi içinde varolan temel ilkeler sorgulanmaksızın birer kriter olarak kabul edilerek irdelenmektedir. Haber metinlerindeki yanlılığın sergilenmeye çalışıldığı bu çalışmalarda gazeteciler “nesnel” olmaya davet edilmektedir. Yanlılığı bütünsel bir yaklaşım içinde ele alarak yapısal yanlılık sorunu üzerinde duran çalışmalarda da haber kuruluşlarının günlük pratikleri içinde güç/iktidar sahibi kurum ve kuruluşların ürettikleri durum tanımları yeniden kurmaları olgusu tanımlanmaktadır. Buna göre siyaset, ekonomi ve sembolik seçkinlerin söylemleri, haber metinleri ile dolayımı ile meşruiyet kazanmakta ve var olan toplumsal yapıya yönelik rızanın oluşumunda etkili olmaktadır (Yüksel, 2002:94). Çalışmanın konusu olan özelleştirme haberleri ilk yaklaşım çerçeve-

sinde ortaya çıkan nesnellik konulu tartışmalar ve bu tartışmalara yöneltilen eleştiriler ışığında incelenmektedir.

1.1. Haberin nesnelligi: Dengelilik ve çarpıtma

Haberin ne olduğuna ilişkin çok sayıda tanımın varlığı söz konusudur. Bunların içeriği tanımı biçimlendiren bakış açısına göre değişmektedir. Temelini liberal felsefeden alan iletişim alanındaki liberal yaklaşım, haberi önemli bir güç olarak görür. Bu anlayışın bir sonucu olarak ortaya çıkan toplumsal sorumluluk kavramının kapsadığı yansızlık, denge, doğruluk ve gerçeklik gibi haber ilkeleri haberin temel ilkeleri olarak gösterilmektedir (Girgin, 2000:25).

Liberal yaklaşım, habere/bilgi aktarımına yaptığı vurgu ile aynı zamanda haberciye/bilgi aktarana da vurgu yapmaktadır. Bu çerçevede, haberci toplumun bilgi edinme hakkını kullanmasına aracılık eden, çoğulcu görüşe sahip, toplumsal sorumluluğunun farkında, yansız, doğruluktan yana ve gerçekçi bireyler olarak tanımlanmak zorundadır. Bu bakış açısına göre haber gerçeğin bir yansımasıdır (Tokgöz, 1994:121).

Basını toplumsal gerçekliğin bir yansıması biçiminde tanımlayarak, “ayna rolü”ne işaret eden liberal kuramcılara göre, haberde nesnellik ilkesi, ciddi ve güvenilir haberciliğin ayrılmaz bir parçasıdır. Toplumsal sorumluluk yaklaşımının basına yüklediği sorumlulukların başında “haber ve bilgi aktarma işlevini doğru, nesnel ve hakça bir biçimde yerine getirmesi” gelmektedir. Toplumsal gerçekliğin doğru bir biçimde yansıtılabilmesi, eş deyişle basının görevini eksiksiz, doğru ve gerçekçi bir biçimde yerine getirmesi nes-

nellik ilkesine bağlıdır. Literatürde demokrasinin temel koşulu ve halkın haber alma özgürlüğü olarak tanımlanan basın özgürlüğü tartışmaları ile nesnellik tartışmaları neredeyse iç içe geçmiştir. Evrensel olarak tanımlanmış kesin ilkeleri bulunmamakla birlikte nesnellik, taraflılık ve eğilimliliğe bir karşı duruştur. Nesnellik, haber konusu olayı bireysel etkilerden uzak, doğruyu, yansız bir düzenleme ile olduğu gibi vermek ve gerçeklerden ayrılmamaktır. Habercinin, siyasal ve ideolojik bakımdan yansızlığı nesnelğin sağlanmasında hayati önem taşır (Yüksel, 2002).

Yukarıda özetlenen ve medyayı gerçekliğin yansıtıcısı olarak gören liberal anlayış çerçevesinde yapılan haber araştırmaları genellikle yansıtma işinin sağlıklı yapılıp yapılmadığını denetlemekle yetinmiştir. Profesyonel gazetecilik normlarında da yer bulan nesnellik ve tarafsızlık, olayın dengeli aktarılıp aktarılmadığının saptanması haber araştırmalarının ana problemini oluşturmuştur.

Habere ilişkin geliştirilen bu bakış açısı, basını yasama, yürütme ve yargının yanında dördüncü güç olarak niteleyen liberal görüşlerle iç içe geçmiştir. Bu düşünceye göre, temsili demokrasiye dayanan siyasal sistemlerde medya çoğulculuğu sağlayan neredeyse en önemli araçtır. 19. yüzyılda gazetelerin ucuzlaması, partilerin birer organlarından çıkıp kar eden kapitalist birer işletmelere dönüşmesi ile birlikte, habere, gazetelere ve gazetecilere bakış açısında da bir değişiklik olmuş ve yüzyıl boyunca yaşanan dönüşümler 20. yüzyılın başında basın özgürlüğü kavramı liberal çoğulcu düşünceyle iç içe geçmiş olan yeni tanınma kavuşmuştur. Siyasi süreci bir görece dengeler bütünü olarak kavrayan çoğulcu yaklaşımın temelinde

siyasal iktidarın toplumun bütününe yayılmış olduğu düşüncesi yatar. Seçimden seçime oy kullanmaktan öte bir süreç olarak tanımlanan siyasal katılım, baskı gruplarının siyasal iktidar üzerinde kuracakları bir denetim mekanizması ile dengelenecek, böylece çıkarlar örgütlenerek seslerini duyurabileceklerdir. İşte bu noktada basın dördüncü güç olarak karışımıza çıkar. Kamuoyunu bilgilendirecek bireyleri çıkarları hakkında düşünmeye zorlayacak, su yüzüne çıkmamış sorunları gündeme getirecek, bu sorunlar için seçim, seçenekleri önerecek, bunlar hakkında düşündürüp halkın siyasal kararlarını belirleyecek olan yazılı ve görsel basın organları olacaktır. Bu görüş açısından hareket edildiğinde haberciliğin medyanın başat işlevi olarak tanımlamak mümkündür. Liberal yarışmacı bir ortamda örgütlenmiş basın ve yayın kuruluşları çoğulculuğun sesi, yaticısı ve kendisi olarak benimsenmektedir (İnal, 1994:136).

Bu düşünce içinde haberin nesnel/dengeli olduğu savı tekrarlanmakta, yine haberin gerçeğin bir aynası olarak düşünülmesi gerektiği savunulmaktadır. Yanlılık veya onun çoğunlukla kabul gören karşıtı, nesnellik pek çok kişi tarafından haber medyasının siyasal ve ideolojik rolü ile ilişkilendirilmektedir Bu kavramlar yayıncıların kararlarını yönlendiren ölçüler olarak kutsanmıştır (İnal, 1994: 136). Nesnellik ilkesi tarafsızlık ve dengelik anlayışı, haberin yorumdan ayrılması gerektiği üzerine yapılan vurgu, haberin yansız olması gerektiği noktasındaki kabulü içermektedir (İnal, 1996: 21).

Bu aşamada sorulması gereken soru nesnellikten ne anlaşıldığı veya yanlı haberin ne olduğudur. Dilde ortaklaşan pek çok tanım, haberdeki yanlılığı “olguların” ak-

tarımına “yorumların” sızması olarak görür. Bazı çalışmalarda haberdeki yanlılık, birbirleri ile yarışan görüşler arasında “dengeliliğin” olmayışı; ikincisi ise “gerçekliğin” taraflı bir biçimde “çarpıtılması” olarak tanımlanmaktadır. Dengelilik, nesnel ve tarafsız haberciliğin bir garantör ilkesidir (Hackett, 1998: 33). Burada kastedilen gazetecinin farklı görüşlere eşit bir şekilde yer vermesi gerekliliğidir (İnal,1996). Özelleştirme haberlerinin farklı görüşlere eşit bir şekilde yer verilip verilmediği bu araştırmanın temel sorularındandır. Bu nedenle nesnellik ilkesinin bu yönüyle tartışılması gerekmektedir.

Kavramsallaştırma ve yöntembilim konusunda sahip oldukları farklılıklara rağmen yanlılık çalışmalarının hemen hepsinde kabul gören temel önermeler vardır. Bunların başında meydanının gerçek dünyayı doğru ve dengeli bir biçimde yansıtabileceği ve yansıtması gerektiği gelmektedir. Nesnellik ideali, olguların gazetecilerin değer ve yargılarından ayrılabilmesi ve gazetecilerin gerçek dünyaya ilişkin olaylara mesafeli durabileceği varsayımları üzerine kuruludur. Gazetecilerin nötr bir dil kullanarak ve haber yazım tekniklerine uyarak okuyucularına doğruları veya aktarmak istedikleri anlamı iletebilecekleri varsayılır. Bu düşünceye göre yansız medya, birbirleri ile çarpışan, meşru siyasal görüşleri nicel ve nitel açıdan dengeli bir yaklaşımla ele alacaktır (Hackett, 1998:37).

Bu yaklaşım içinde kabul edilen bir diğer ortak varsayım doğru ve dengeli bir haberciliğin önündeki en büyük engelin değerlerin habere sızmasına neden olan ve sunumda seçici davranmaya yol açan siyasal önyargılar ve toplumsal tutumlar olduğudur. Daha da önemlisi siyasal yanlı-

lık okuma ve kod açma konularında varolan araştırma yöntemleri ile açığa çıkarılabilir. Bu bağlamda medyadaki en önemli siyasal ve ideolojik yanlılık, belli bir siyasal aday, parti, politik tavır ve çıkar grubunu farkında olmaksızın diğerlerine tercih etmektedir (Hackett,1998: 37).

Bu bakış açısı içinde haberin nesnel olabileceği, olması gerektiği savunulmaktadır. Ancak bu düşüncelerin doğruluğu konusundaki şüpheler arttıkça, araştırmaların çalışma odaklarında da bir takım kaymalar meydana gelmeye başlamıştır. Bu kaymalar beraberinde haberin gerçekliği yansıtabilirliği iddiasının sorgulanmasına neden olmuştur. Söz konusu tartışmaların odağında nesnellüğün iki ölçütü olarak ortaya çıkan “dengelilik” ve “çarpıtmama” kavramları vardır.

Haberin gerçek olmadığı ancak gerçeğin yeniden inşası olduğu tezinin savunucusu Tuchman(1978) haberin gerçekliğin bir inşa biçimi olduğunu söyler. Tuchman’a göre gerçeğin yeniden inşası olan haber dünyayı algılamamıza yönelik bir penceredir ve insanlar dünyayı bu pencerenin çerçevesinden algırlar. Örgütsel bir üretimin çıktısı olan haber çerçeveleri günlük gerçekliği organize ederler ve aynı zamanda günlük gerçeklik paketinin bir parçasıdır.

Bu savlar liberal yaklaşım çerçevesinde yapılan araştırmalarda artık haber örgütü üzerinde durulduğunu da göstermektedir. Gazetecilerin haberlerinde birbiriyle çelişen önermelere yer vermeleri nesnellığı sağlayan stratejik ritüeller arasında yer almaktadır. Gazeteciler bu şekilde davranarak kendilerine gelen eleştirilerden korundukları gibi zamana karşı bir iş olan haber üretimini de gerçekleştirirler (Hackett, 1998: 38).

Haber içinde farklı görüşlere yer vermek üzerine kurulu olan dengelilik anlayışı medyanın gerçeklik tanımlarının yeniden üretilmesi ile sonuçlanır. Dengelilik anlayışı gibi nesnellığı olguların çarpıtılmaksızın ele alınması olarak tanımlayan anlayış da benzer eleştirilere maruz kalır. Liberal felsefeden beslenen bu araştırmalarda gazetecinin özerkliği ve haber üretim organizasyonu üzerinde yoğunlaşılır. Bu araştırmalar genel olarak gazetecilerin özerk oldukları, kaynaklarla ilişkilerini sağlıklı kurabildikleri ve üretim rutinlerinin baskılarından kurtulabildikleri sürece nesnel, tarafsız ve dengeli haber üretebilecekleri savunulur (Şeker, 2009:90).

Tuchman'a göre haber örgütleri çalışmalarını, profesyonelleşmeye iterler ve gazeteciler arasında profesyonelliğin anlamı örgütsel ihtiyaçlarla çakışan hikâyeleri nasıl elde edeceğini bilmektir. Tuchman'ın profesyonelleşme olarak adlandırdığı çerçeve haber toplama tekniklerinden, haber örgütlerinin yapısına ve bir olaya haber değeri katan kriterlere kadar tüm yapıyı içerir. Tuchman'ın yaklaşımı haberin yansızlığının haber örgütlerinin kuramsal yapılılarından ve mesleki pratiklerinden dolayı sorgulanması gereken bir varsayım olduğu tezine demirlenir (Tuchman,1978).

Örgütsel kontrol ve gazetecinin biçimlenmesi konuları üzerinde duran Siegelman ise; "Yapısal kaynak ilişkileri ve haber kuruluşu içindeki kontrol mekanizmaları dolayısıyla, gazetecilerin otonomilerini kaybettiklerini ortaya koyar. Bu mekanizmalar, gazetecilerin yazacakları haberlerin çerçevesini çizerler ve gazeteciler de çizilen bu çerçeveye uygun bir şekilde üretim yaparlar. Böyle bir sürecin sonundaki üretim de yanlı bir üretimdir" (İnal, 1996: 70). Bu tartışmalar liberal

çoğulcu yaklaşım içinde habere yüklenen tarafsızlık, nesnellik, adillik gibi kavramların mutlak bir doğruluk taşımadığını göstermektedir. Haberi değerlendirirken haber üretiminin sosyolojisine de bakılmalıdır (Schudson, 1997:1).

Rothman ve Lichterler'in temsil ettiği haber örgütsel yaklaşımda ise esas olan iki şey vardır. Bunlardan ilki, bireysel aktörlerin kişisel niyetlerine rağmen örgütlerce dayatılan sınırlamalar ve ikincisi, herhangi bir sistemde gerçekliğin "toplumsal inşası"nın kaçınılmazlığıdır. Son nokta çok önemlidir. Toplumsal-örgütsel bakış açısından olan pek çok araştırmacı, gazeteciler veya gazetecilerin toplumsal gerçekliği çarpıtmasına ilişkin iddiaları terk etmektedirler. Haberin sosyal organizasyonuna dair bir başka eleştirel yaklaşım, dikkatini muhabir-editör ilişkisinden çok, muhabir yetkili ilişkisine çeker. Biryandan akılları memnun etmekte olan muhabirlerin hangi biçimlerde oto-sansür uyguladığı konusundaki çalışmalar bir yana bırakılsa da, sistematik sosyolojik çalışmaların bu konuda henüz başarılı olmadıkları söylenebilir (Schudson, 1997: 9-10).

Tüm bu tartışmalar yanlılık ve nesnellik kavramlarına yöneltilen eleştirileri içermektedir. Ancak Hackett'in (1998:61) de altını çizdiği gibi yanlılık kavramı yetersiz de olsa, popüler tartışma içinde gazeteciğin sınıflı toplumda ideolojik etkilerine ilişkin bir tartışma başlatmıştır. Bu nedenle yanlılık ve nesnellığı kendileri birer araştırma konusu olan retorik araçlar ve pratiğe ilişkin normlar haline getirmek, ancak onları diğer nesnelere (haber içeriği gibi) yorumlayacağımız ölçütler gibi görmek gerekmektedir.

Bu çalışmada ise haberin gerçekliğin yeniden inşası olduğu görüşünden hareketle

Türkiye basınında yayınlanan özelleştirme haberlerinin, yine Türkiye'deki hegemonik özelleştirme söylemiyle iç içe geçerek kurgulandığı savunulmaktadır. Bu bağlamda söz konusu haberlerin özelleştirme faaliyetlerini meşrulaştıran fikirlerle yer verirken özelleştirme karşıtı görüşleri ya hiç içermediği ya da çok az içerdiği vurgulanmaktadır. Çalışmanın ikinci bölümünde bu varsayımlara ilişkin analizlere değinilecektir.

2. 1987'DEN 2009'A TÜRKİYE'DE ÖZELLEŞTİRMENİN HABERLEŞTİRİLMESİ VE HÜRRIYET GAZETESİ ÖZELİNDE TEKEL EYLEMLERİ ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR ÇALIŞMA

Özelleştirme terimi ekonomi bilimine göre farklı şekillerde tanımlanabilmektedir. Fakat söz konusu tanımların ulaştığı nokta genel hatlarıyla aynıdır. Farklılıkların toplandığı nokta ise daha çok özelleştirmenin ilgili sistem içerisinde bulunduğu yer ile uygulamadaki pratiklerdir. Ekonomi bilimi açısından özelleştirme; devletin iktisadi faaliyetlerinin azaltılması veya tamamen ortadan kaldırılmasıdır. Hukuk bilimi açısından özelleştirme; Devletin iktisadi faaliyetlerini gerçekleştiren kamu iktisadi teşebbüslerinin mülkiyetinin özel kesime devredilmesi olarak tanımlanmaktadır. Burada söz konusu olan, yönetimin özelleştirilmesidir (Aktan, 1992; 9). Özelleştirmenin aynı zamanda siyasal boyutu da bulunmaktadır. Bu yönü itibarıyla söz konusu kavram uygulamada bir siyasal tercih olup, uygulayıcı gücün ideolojisiyle de yakından alakalıdır.

Türkiye'de özelleştirme politikaları dünyaya entegre olma, dönemin hükümetle-

rinin mali açıklarını kapatma kaygıları gibi sebeplerle açıklanabilmekle beraber yine özelleştirmenin ekonomik bir dönüşüm süreci olduğunun da altının çizilmesi gerekmektedir. Özelleştirmede temel amaç serbest piyasaya geçiş ve liberal ekonomik yapının oluşturulmasıdır. Sistem değişikliğinin gerekliliği de bu noktada ortaya çıkmaktadır. Kısacası; özelleştirme ekonomik ve ideolojik bir dönüşüm sürecidir. Bu süreç belli noktalarda küreselleşme düşüncesinin de önemli dayatmalarından biri olma özelliğini içinde barındırmaktadır. 1980 sonrası Türkiye'deki özelleştirme politikaları küreselleşme düşüncesiyle iç içe geçmiştir. Bu durum yazılı basında yer alan haberlerin konularını ve bu konulara yaklaşımlarını da etkilemiştir. İncelenen dönemlerde basında yer alan özelleştirme haberlerinde dilin benzeşmesi ve belli söylemlerin ağırlığı da bunu kısmen göstermektedir.

2.1. 1987-2000 Yılları Arasında Yayınlanan Özelleştirme Haberleri ve Yanlılık Sorunu: Türkiye, Hürriyet ve Cumhuriyet Gazetelerinden Elde Edilen Nicel ve Nitel Verilerin Yorumlanması

2.1.1. Özelleştirme haberlerinin yayınlandığı yıllara ve sayfalara göre dağılımı:

1987-2000 tarihleri arasında Türkiye, Cumhuriyet ve Hürriyet gazetelerinde yayınlanan özelleştirme haberlerinin toplam sayısı 176'dır. Bu haberlerin 68'i Cumhuriyet, 63'ü Türkiye, 45'i de Hürriyet Gazetesi'nde yayınlanmıştır. Özelleştirme konulu en çok haber yayınlayan gazete Cumhuriyet'ken, en az haberi Hürriyet gazetesi yayınlamıştır. İncelenen üç gazetenin toplamında 20 haberle 1994'ün

Ağustos'u özelleştirme haberlerinin en çok yayınlandığı yıl ve ay olarak belirlerken, 3 haberle Ocak 1987 en az özel-

leştirme haberinin yer aldığı ay ve yıl olarak tespit edilmiştir.

Yukarıda tablo incelendiğinde 1980'li yıl-

Çizelge: Gazetelerdeki özelleştirme haberlerinin tarihsel dağılımı

		GAZETE			Toplam
		Türkiye	Cumhuriyet	Hürriyet	
1987 Ocak	sayı	1		2	3
	tarihe göre %	33,3%		66,7%	100,0%
	gazeteye göre %	1,6%		4,4%	1,7%
1988 Şubat	sayı	2	2		4
	tarihe göre %	50,0%	50,0%		100,0%
	gazeteye göre %	3,2%	2,9%		2,3%
1989 Mart	sayı	4	1	3	8
	tarihe göre %	50,0%	12,5%	37,5%	100,0%
	gazeteye göre %	6,3%	1,5%	6,7%	4,5%
1990 Nisan	sayı	8	5	1	14
	tarihe göre %	57,1%	35,7%	7,1%	100,0%
	gazeteye göre %	12,7%	7,4%	2,2%	8,0%
1991 Mayıs	sayı	2	4	2	8
	tarihe göre %	25,0%	50,0%	25,0%	100,0%
	gazeteye göre %	3,2%	5,9%	4,4%	4,5%
1992 Haziran	sayı		1	5	6
	tarihe göre %		16,7%	83,3%	100,0%
	gazeteye göre %		1,5%	11,1%	3,4%
1993 Temmuz	sayı	5		11	16
	tarihe göre %	31,3%		68,8%	100,0%
	gazeteye göre %	7,9%		24,4%	9,1%
1994 Ağustos	sayı	2	11	7	20
	tarihe göre %	10,0%	55,0%	35,0%	100,0%
	gazeteye göre %	3,2%	16,2%	15,6%	11,4%
1995 Eylül	sayı	3	7	1	11
	tarihe göre %	27,3%	63,6%	9,1%	100,0%
	gazeteye göre %	4,8%	10,3%	2,2%	6,3%
1996 Ekim	sayı	10	4	3	17
	tarihe göre %	58,8%	23,5%	17,6%	100,0%
	gazeteye göre %	15,9%	5,9%	6,7%	9,7%
1997 Kasım	sayı	5	15	8	28
	tarihe göre %	17,9%	53,6%	28,6%	100,0%
	gazeteye göre %	7,9%	22,1%	17,8%	15,9%
1998 Aralık	sayı	6	5	1	12
	tarihe göre %	50,0%	41,7%	8,3%	100,0%
	gazeteye göre %	9,5%	7,4%	2,2%	6,8%
1999 Ocak	sayı	4	5	1	10
	tarihe göre %	40,0%	50,0%	10,0%	100,0%
	gazeteye göre %	6,3%	7,4%	2,2%	5,7%
2000 Şubat	sayı	11	8		19
	tarihe göre %	57,9%	42,1%		100,0%
	gazeteye göre %	17,5%	11,8%		10,8%
Toplam	sayı	63	68	45	176
	tarihe göre %	35,8%	38,6%	25,6%	100,0%
	gazeteye göre %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Söz konusu tarihler arasında seçilen gazetelerdeki özelleştirme haberlerinin sayfalara göre dağılımı ise şöyledir: Türkiye gazetesindeki 63 özelleştirme haberinin 62'si ekonomi sayfasında, 1'i ise birinci sayfada verilmiştir. Cumhuriyet gazetesindeki 68 haberin 4'ü birinci sayfada,

57'si ekonomi sayfasında, 7'si ise gazetesinin farklı sayfalarında yer almıştır. Hürriyet gazetesinde yayımlanan özelleştirme haberlerinin sayfalara göre dağılımına bakıldığında ise toplam 45 haberin 2'si birinci sayfa, 43'ü ekonomi sayfasından verildiği görülmüştür.

Çizelge: Gazetelerdeki özelleştirme haberlerinin sayfalara göre dağılımı

		GAZETE			Toplam
		Türkiye	Cumhuriyet	Hürriyet	
birinci sayfa	sayı	1	4	2	7
	sayfaya göre %	14,3%	57,1%	28,6%	100,0%
ekonomi sayfası	sayı	62	57	43	162
	sayfaya göre %	38,3%	35,2%	26,5%	100,0%
diğer sayfalar	sayı	98,4%	83,8%	95,6%	92,0%
	sayfaya göre %		100,0%		100,0%
Toplam	sayı	63	68	45	176
	sayfaya göre %	35,8%	38,6%	25,6%	100,0%
	gazeteye göre %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

lardan itibaren özelleştirmenin ülke gündemini sıklıkla meşgul ettiği görülmektedir. Bu durum kendini özelleştirme haberlerinin yoğunluğunda da göstermektedir. Özelleştirme haberlerinin birinci sayfaya taşınması konunun ülke gündemindeki yerini ve önemini görünür hale getirmektedir. Gazetelere genel olarak bakıldığında, birinci sayfada toplam 7, ekonomi sayfasında 162, diğer sayfalarda ise 7 haber yayımlandığını görüyoruz. Birinci sayfadan en fazla özelleştirme haberi veren gazete Cumhuriyet iken (4 haber), bu sayfaya en az özelleştirme haberi çıkaran gazete ise Türkiye'dir (1 haber). Dahası, özelleştirme haberlerinin yüzde 92'sinin ekonomi sayfasından verildiği görülmektedir. Bu ise özelleştirmenin özünde ekonomik bir sorun olarak görüldüğünün en önemli kanıtıdır.

2.1.2 Özelleştirme Haberlerinin Türü:

Türkiye Gazetesi'nde 1987 Ocak-2000 Şubat tarihleri arasında yayınlanan özelleştirme haberlerinin sayısı 63'tür. Bu haberlerin 12'si basın açıklaması şeklindeyken, 3'ü röportaj türündedir. Bu gazetedeki haber türlerinin ağırlıklı bölümünü

28 haberle ihale haberleri oluşturmaktadır. Gazetenin özelleştirme faaliyetlerinde haber yaptığı gelişmelerin büyük bir bölümünü ihale tarihlerinin, ihaleye katılanların adlarının ve ihale sonuçların verildiği haber metinleri oluşturmaktadır. İhale türü haberlerin genelde tarafsız bir dille verildiği görülmektedir. Aynı gazetede sadece 2 eylem haberine yer verilmiştir.

Cumhuriyet Gazetesi'nde yer alan haberlerin türlere göre dağılımı ise şöyledir: Gazetede 17 basın açıklaması, 2 röportaj, 21 ihale, 2 eylem haberi yayımlanmıştır. Diğer kategorisinde toplam 26 haber yer almaktadır.

Hürriyet Gazetesi'nde yer alan özelleştirme haberlerinin yazım türlerinin dağılımına bakıldığında ise: özelleştirme haberlerinin 13'ü basın açıklaması, 20'si ihale haberlerinden oluştuğu görülmektedir. Bu gazetede özelleştirmelere ilişkin eylem haberlerine ve röportajlara yer verilmemiştir. Diğer kategorisinde ise 12 haber yayımlanmıştır.

Çizelge: Gazetelerde yer alan özelleştirme haberlerinin türü

		GAZETE			Toplam
		Türkiye	Cumhuriyet	Hürriyet	
basın açıklaması	sayı	12	17	13	42
	türe göre %	28,6%	40,5%	31,0%	100,0%
	gazeteye göre %	19,0%	25,0%	28,9%	23,9%
röportaj	sayı	3	2		5
	türe göre %	60,0%	40,0%		100,0%
	gazeteye göre %	4,8%	2,9%		2,8%
ihale	sayı	28	21	20	69
	türe göre %	40,6%	30,4%	29,0%	100,0%
	gazeteye göre %	44,4%	30,9%	44,4%	39,2%
eylem	sayı		2		2
	türe göre %		100,0%		100,0%
	gazeteye göre %		2,9%		1,1%
diğer	sayı	20	26	12	58
	türe göre %	34,5%	44,8%	20,7%	100,0%
	gazeteye göre %	31,7%	38,2%	26,7%	33,0%
Toplam	sayı	63	68	45	176
	türe göre %	35,8%	38,6%	25,6%	100,0%
	gazeteye göre %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Özelleştirme haberlerine en çok ihalelerin konu olduğu dikkat çekmektedir.

Özelleştirmelere karşı eylemlerin ise en az haber olduğu tespit edilmiştir. Seçilen gazetelerde toplam 69 ihale haberi yayınlanırken, 2 eylem haberi yayınlanmıştır. Bu 2 eylem haberi de Cumhuriyet Gazetesi'nde yer almıştır. Türkiye Gazetesi 28 haberle en çok ihale haberi yayınlayan gazetedir. Özelleştirmenin felsefesiyle alakalı haberlerin yanı sıra, özelleştirmenin anayasaya göre aykırılığının tartışıldığı haberlerin yer aldığı 'Diğer' kategorisinde en çok haber yayınlayan gazete, 26 haberle Cumhuriyet Gazetesi olmuştur. Türkiye Gazetesi'nde yer alan özelleştirme haberlerinde eylem türü haberlere yer verilmemiştir. Diğer kategorisinde yer alan haber türlerinin sayısı ise 176'dır.

Özelleştirmeye ilişkin ihale haberlerinin çokluğu özelleştirmenin sadece bir ekonomik sorun olarak ele alındığını göstermektedir. Özelleştirmenin yarattığı toplumsal sonuçların görünürlük kazandığı eylem haberlerinin azlığı ise dikkat çekicidir. Eylem haberleri özelleştirmeler so-

nucu ortaya çıkan işten çıkartmalara görünürlük kazandırdığı için ya hiç verilmemekte ya da çok az sayıda çıkmaktadır.

2.1.3. Özelleştirme Haberlerinde Kullanılan Başlık Türleri ve Başvurulan Kaynaklar: Yanlılık sorununun haber kaynaklarına yansımaları

Gazeteler alıntılarla haberin güvenilirliğini artırmayı amaçlarlar. Haberlerde alıntının kimden yapıldığı ve açıklamanın hangi kısmının başlığa çekildiği, haberde ön plana çıkartılan unsurun analizi açısından oldukça önemlidir. Öte yandan haberlerdeki alıntı başlıklar, haberin nesnel olduğu ve gazetecinin yorumunun habere sızmadığı izleniminin yaratılmasında kullanılan önemli bir araçtır. Tuchman(1978) haberin nesnellüğünün farklı görüşlerin dengeli bir şekilde aktarılmasını sağlanmaya çalışıldığını hatırlatır. Bu tür bir yazım tekniği beraberinde haberde verilmek istenen mesajın farklı görüşler arasında bir yere yerleştirilerek aktarılmasında kullanılan bir stratejidir. Haber, Türkiye Gazetesi'nde yayımlanan haber-

Çizelge: Özelleştirme haberlerinde kullanılan başlıkların türü

		GAZETE			Toplam
		Türkiye	Cumhuriyet	Hürriyet	
alıntı	sayı	15	8	14	37
	türe göre %	40,5%	21,6%	37,8%	100,0%
	gazeteye göre %	23,8%	11,8%	31,1%	21,0%
yorum	sayı	16	39	13	68
	türe göre %	23,5%	57,4%	19,1%	100,0%
	gazeteye göre %	25,4%	57,4%	28,9%	38,6%
betimleme	sayı	32	21	18	71
	türe göre %	45,1%	29,6%	25,4%	100,0%
	gazeteye göre %	50,8%	30,9%	40,0%	40,3%
Toplam	sayı	63	68	45	176
	türe göre %	35,8%	38,6%	25,6%	100,0%
	gazeteye göre %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

lerde kullanılan başlık türlerine bakıldığında, alıntı şeklinde yazılan haber başlığı sayısının 15, yorum türü başlık sayısının 16, betimleme türü başlık sayısının ise 32 olduğu görülür. Cumhuriyet Gazetesi'nde yayımlanan özelleştirme haberlerinde kullanılan başlık türlerinden 8'i alıntı 39'u yorum, 21'i betimlemedir. Hürriyet Gazetesi'nde yayınlanan haberlerin başlık türlerinin dağılımı ise şöyledir; alıntı başlık türüyle yazılan haber başlıklarının sayısı 14, yorum türü 13, betimleme türü ise 18'dir.

İncelenen tüm gazetelerdeki özelleştirme haberlerinde 76 kez betimleme, 37 kez alıntı türü başlık kullanılırken, yorum türü başlık 68 kez kullanılmıştır. İncelenen gazetelerin tümünde 37 kez alıntılar aracılığıyla kurgulanan başlıklara yer verilmiştir.

Özelleştirme haberlerinde alıntı yapılan kişi ve kurumların büyük oranda özelleştirmeyi savunan fikirlere sahip olduğu görülmektedir. Başka bir ifadeyle, alıntılar özelleştirmeyi savunan kişi ve kurumların söylemlerinin haber metinlerinde yeniden üretilmesinde büyük işlev görmektedir. Özelleştirmenin mağduru olan işçiler ve işçilerin temsilcisi olan kurumların yetkilileri söz konusu haberlerde görüşlerine başvurulan bireyler değildir. Bu çerçevede haberin nesnellüğünün temel kriteri olan dengelilik ilkesiyle çalışmaktadır.

Türkiye gazetesindeki özelleştirme haberlerinde kullanılan alıntı başlıkların alıntı yapılanlara göre dağılımları şöyledir: bürokrattan alıntı sayısı 5, siyasetçiden 3, işverenden 1, sendikacıdan 2'dir. Diğer kategorisinde yer alan alıntı sayısı 4'tür. Cumhuriyet Gazetesi'ndeki alıntı başlık-

Çizelge: Başlıklarda alıntı yapılan kişi ve kurumlar

		GAZETE			Toplam
		Türkiye	Cumhuriyet	Hürriyet	
sendika	sayı	2	1	1	4
	kaynağa göre %	50,0%	25,0%	25,0%	100,0%
	gazeteye göre %	13,3%	12,5%	7,1%	10,8%
bürokrat	sayı	5	2	3	10
	kaynağa göre %	50,0%	20,0%	30,0%	100,0%
	gazeteye göre %	33,3%	25,0%	21,4%	27,0%
siyasetçi	sayı	3	4	5	12
	kaynağa göre %	25,0%	33,3%	41,7%	100,0%
	gazeteye göre %	20,0%	50,0%	35,7%	32,4%
işveren	sayı	1		4	5
	kaynağa göre %	20,0%		80,0%	100,0%
	gazeteye göre %	6,7%		28,6%	13,5%
diğer	sayı	4	1	1	6
	kaynağa göre %	66,7%	16,7%	16,7%	100,0%
	gazeteye göre %	26,7%	12,5%	7,1%	16,2%
Toplam	sayı	15	8	14	37
	kaynağa göre %	40,5%	21,6%	37,8%	100,0%
	gazeteye göre %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

ların kaynağına göre dağılımı ise; Sendikacılardan yapılan alıntı sayısı 1, bürokratlardan yapılan alıntı sayısı 2, siyasetçilerden yapılan alıntı sayısı 4'tür. İşverenlerden ise alıntı yapılmamıştır. Diğer kategorisinde yer alan alıntı sayısı 1'dir.

Hürriyet Gazetesi'nde yayımlanan alıntı türü başlıklarda ise, siyasetçi, bürokrat ve işverenden yapılan alıntılarının ağır bastığı görülmektedir. Alıntı türü başlıkla yazılan haberlerin tümünde haberin yönünün olumlu olduğu görülmektedir. Sendikacılardan alıntı yapılarak yazılan haber başlığı sayısı 1, bürokrattan alıntı yapılarak yazılan başlık sayısı 3, siyasetçi 5, işveren ise 4'tür. Diğer kategorisinde 1 başlık vardır. Alıntı başlık türüyle yazılan haberlerin genellikle özelleştirmeyi savunan kişilerden alıntılı olduğu görülmektedir.

Genel bir değerlendirme yapılırsa, sayısı 37 olan alıntı türü başlıklarda alıntılarının 4'nün sendikacılardan yapıldığı görülmektedir. Bürokratlardan yapılan alıntı sayısı 10'dur. İncelenen basın organlarında yayınlanan özelleştirme haberlerinin başlıklarının 12'sinde siyasetçilerden alıntı yapıldığı görülmektedir. İşverenlere

başlıklarda 5 kez başvurulmuştur. Alıntılarda en az kullanılan kaynak sendikacılar, en çok kullanılan kaynak ise siyasetçiler, ardından da bürokratlardır. Bu bağlamda haberlerde kullanılan alıntılarının büyük bir bölümünün siyasetçi ve bürokrat kaynaklı olduğu görülmektedir.

2.1.3.1 Özelleştirme Haberlerindeki Ana Kaynakların Dağılımı:

Haberin kaynağı, içeriğini belirleyen en önemli unsurlardan biridir. Özelleştirme haberlerinde kaynak olarak özelleştirmenin resmi ideolojisini yansıtan isimler ve kurumlar seçilmiştir. Alıntı yapılan kişi ve kurumlarda olduğu gibi haberin kaynak olan kişi ve kurumlarda da özelleştirilen kurumların çalışanları veya bu çalışanların temsilcilerinin sayısı azdır.

Türkiye Gazetesi'nde yayımlanan özelleştirme haberlerinde kullanılan ana kaynaklara bakıldığında, dönemin başbakanlarının ana kaynak olduğu haber sayısı 2 iken, bakanlardan kaynaklı haber sayısı 7'dir. Özelleştirme İdaresi Başkanı'ndan kaynaklı haber sayısı ise 23'tür. Özelleş-

tirilen kurum yetkilisinin ana kaynak olduğu haber sayısı 4 işveren-patron'un ana kaynak olduğu haber sayısı ise 1'dir. Sendika kaynaklı haber sayısı 2, İşçi kaynaklı haber sayısı da 1'dir.

Cumhuriyet Gazetesi'nde yayımlanan 55 özelleştirme haberinin 7'sinde başbakan 8'inde bakan, 13'ünde özelleştirme idaresi başkanı, 4'ünde kurum yetkilisi, 2'sinde işveren, 4'ünde sendikacı ana kaynak olarak kullanılmıştır.

Hürriyet gazetesindeki toplam 41 haberde ana kaynak dağılımı ise şöyledir: Haberlerde ana kaynak olarak en fazla kullanılanların başında dönemin siyasetçileri gelmektedir. Özelleştirme haberlerinde dönemin başbakanları 4 kez kullanılmıştır. Bakanlar toplam 9 kez kullanılırken, dönemin Özelleştirme İdaresi yetkililerinin en çok kullanılan haber kaynağı olduğu görülmektedir. Özelleştirme İdaresi

yetkilileri 10 kez kullanılmıştır. Hürriyet Gazetesi'nde yayımlanan özelleştirme haberlerinde işverenler ana kaynak olarak 4 defa kullanılmıştır. Haberlerde diğer kategorisinde yer alan 14 kaynak vardır. Bu kaynakların çoğunu bürokratlar oluşturmaktadır. Özelleştirilen veya özelleştirilecek devlet kurumlarının yetkilileri hiç kullanılmamıştır. Sendikacı veya işçilere de ana kaynak olarak yer verilmemiştir. Bu durumda haberlerin önemli bir bölümünün resmi kaynaklara dayalı olduğu söylenebilir.

Çizelge: Haberlerdeki ana kaynakların gazetelere göre dağılımı

		GAZETE			Toplam
		Türkiye	Cumhuriyet	Hürriyet	
başbakan	sayı	2	7	4	13
	kaynağa göre %	15,4%	53,8%	30,8%	100,0%
	gazeteye göre %	3,5%	12,7%	9,8%	8,5%
bakan	sayı	7	8	9	24
	kaynağa göre %	29,2%	33,3%	37,5%	100,0%
	gazeteye göre %	12,3%	14,5%	22,0%	15,7%
öib yetkilisi	sayı	23	13	10	46
	kaynağa göre %	50,0%	28,3%	21,7%	100,0%
	gazeteye göre %	40,4%	23,6%	24,4%	30,1%
kurum yetkilisi	sayı	4	4		8
	kaynağa göre %	50,0%	50,0%		100,0%
	gazeteye göre %	7,0%	7,3%		5,2%
işveren	sayı	1	2	4	7
	kaynağa göre %	14,3%	28,6%	57,1%	100,0%
	gazeteye göre %	1,8%	3,6%	9,8%	4,6%
sendika	sayı	2	4		6
	kaynağa göre %	33,3%	66,7%		100,0%
	gazeteye göre %	3,5%	7,3%		3,9%
işçi	sayı	1			1
	kaynağa göre %	100,0%			100,0%
	gazeteye göre %	1,8%			,7%
diğer	sayı	17	17	14	48
	kaynağa göre %	35,4%	35,4%	29,2%	100,0%
	gazeteye göre %	29,8%	30,9%	34,1%	31,4%
Toplam	sayı	57	55	41	153
	kaynağa göre %	37,3%	35,9%	26,8%	100,0%
	gazeteye göre %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Genel bir değerlendirme yapıldığında, dönemin başbakanına 13, dönemin bakanlarına 24, dönemin Özelleştirme İdaresi yetkililerine 46, özelleştirilen kurum yetkililerine 8, ve işverenlere 7 kez ana kaynak olarak başvurulmuştur.

Haberlerde ana kaynak olarak bir kez işçilere 6 kez sendikacılara ana kaynak olarak başvurulmuştur. Haberlerde kullanılan kaynaklar haberin yönünü etkilemektedir. Özelleştirme haberlerinde en çok devlet çıkışlı kaynakların kullanıldığı dikkat çekmektedir. Bu kaynakların başında özelleştirmenin resmi adresi olarak nitelendirilebilecek olan Özelleştirme İdaresi Başkanlığı gelmektedir. İlgili kay-

nakların gazeteden gazeteye dağılımları değişmektedir. Fakat incelenen üç gazetenin toplamından çıkan sonuç, özelleştirme haberlerinde devlet dilinin hakim olduğudur. Sendikaların ve işçilerin haberlerde ana veya ikincil kaynak olarak kullanılma oranı oldukça düşüktür. Bu oranlar, özelleştirme haberlerinde özelleştirme karşıtı görüşlere fazla yer verilmediğinin bir göstergesidir. Fakat bununla beraber bir noktanın da gözden kaçırılmaması gerekmektedir; özelleştirme haberlerinde zaman zaman devlet kaynaklı olmasına rağmen eleştirel bir dil de kullanılabilir.

Çizelge: Haberlerdeki ana kaynakların gazetelere göre dağılımı

		GAZETE			Toplam
		Türkiye	Cumhuriyet	Hürriyet	
başbakan	sayı	2	7	4	13
	kaynağa göre %	15,4%	53,8%	30,8%	100,0%
	gazeteye göre %	3,5%	12,7%	9,8%	8,5%
bakan	sayı	7	8	9	24
	kaynağa göre %	29,2%	33,3%	37,5%	100,0%
	gazeteye göre %	12,3%	14,5%	22,0%	15,7%
öib yetkilisi	sayı	23	13	10	46
	kaynağa göre %	50,0%	28,3%	21,7%	100,0%
	gazeteye göre %	40,4%	23,6%	24,4%	30,1%
kurum yetkilisi	sayı	4	4		8
	kaynağa göre %	50,0%	50,0%		100,0%
	gazeteye göre %	7,0%	7,3%		5,2%
işveren	sayı	1	2	4	7
	kaynağa göre %	14,3%	28,6%	57,1%	100,0%
	gazeteye göre %	1,8%	3,6%	9,8%	4,6%
sendika	sayı	2	4		6
	kaynağa göre %	33,3%	66,7%		100,0%
	gazeteye göre %	3,5%	7,3%		3,9%
işçi	sayı	1			1
	kaynağa göre %	100,0%			100,0%
	gazeteye göre %	1,8%			,7%
diğer	sayı	17	17	14	48
	kaynağa göre %	35,4%	35,4%	29,2%	100,0%
	gazeteye göre %	29,8%	30,9%	34,1%	31,4%
Toplam	sayı	57	55	41	153
	kaynağa göre %	37,3%	35,9%	26,8%	100,0%
	gazeteye göre %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Çizelge: Gazetelerdeki özelleştirme haberlerinin yönü

	GAZETE			Toplam
	Türkiye	Cumhuriyet	Hürriyet	
olumlu sayı	30	6	24	60
yöne göre %	50,0%	10,0%	40,0%	100,0%
gazeteye göre %	47,6%	8,8%	53,3%	34,1%
olumsuz sayı	10	44	4	58
yöne göre %	17,2%	75,9%	6,9%	100,0%
gazeteye göre %	15,9%	64,7%	8,9%	33,0%
nötr sayı	23	18	17	58
yöne göre %	39,7%	31,0%	29,3%	100,0%
gazeteye göre %	36,5%	26,5%	37,8%	33,0%
Toplam sayı	63	68	45	176
yöne göre %	35,8%	38,6%	25,6%	100,0%
gazeteye göre %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

2.1.4. Özelleştirme Haberlerinin Yönü:

Ele alınan gazetelerdeki özelleştirme haber metinlerinin yönü incelendiğinde; Türkiye Gazetesi'ndeki 63 haberin 30'u olumluyken, 10'u olumsuz, 23'ünün ise nötr olduğu görülmüştür. Olumsuz haberlerde daha çok yöntem tartışması yapılmış ancak özelleştirme özünde eleştirilmemektedir. Tarafsız haberlerde ise genelde ihale tarihleri veya ihaleyle ilgili mahkeme kararlarına yer verilmektedir. Cumhuriyet Gazetesi'ndeki 68 özelleştirme haberinin 6'sı olumluyken, 44 haber olumsuz, 18 haber ise nötr bir şekilde yer almıştır.

İncelenen dönemlerde özelleştirme uygulamalarıyla ilgili 45 haberin bulunduğu Hürriyet Gazetesi'nde ise 24'ü olumlu, 4'ü olumsuz, 17'si ise nötrdür. İncelenen diğer iki gazeteye göre Hürriyet gazetesi özelleştirmeye ilgili en az haber yapan gazetedir. Genel toplamda olumlu ve olumsuz haberlerin oranı birbirine yakın gibi görünmesine rağmen, Hürriyet ve Türkiye daha çok olumlu haber yayımlamış, Cumhuriyet ise olumsuz haberlere ağırlık vermiştir. Ancak olumsuz haber-

lerde içerdiği eleştiriler çerçevesinde özelleştirmenin felsefesine değil, yöntemine odaklanılmaktadır. Başka bir ifadeyle özelleştirmenin gerekli ve zorunlu bir ekonomik tercih olduğu savunulmakta, ancak yanlış yöntemlerle gerçekleştirildiği öne sürülmektedir. Bu temalar nitel verilerin yorumlandığı başlık altında tartışılacaktır.

Alıntılarda olduğu gibi haber metninde de genel olarak nesnel bir habercilik anlayışı bulunmamaktadır. Haberlerde farklı görüşleri temsil eden bilgilerin aktarılması yerine büyük oranda tek taraflı bir görüş aktarımı söz konusudur. Özelleştirme haberlerinin büyük bir bölümü özelleştirmeyi olumlayan görüşler aracılığıyla kurgulanmıştır. Olumlayan ve olumsuzlayan temaların dağılımı gazetelere göre farklılaşsa da her üç gazetede de özelleştirmenin ağırlıklı olarak savunulduğu gözlemlenmektedir. Söz konusu olumlama ise özelleştirmenin ideolojik değil ekonomik bir sorun olduğu iddiası aracılığıyla yapılmakta, ekonominin siyasetten farklı olarak nesnel bir konu olduğu savunulmaktadır.

2.1.5. Özelleştirme Temalarının Gazetelere Göre Dağılımı:

2.1.5.1 Özelleştirmeyi Olumlayan Temalar:

Çizelge: Özelleştirmeyi olumlayan temaların gazetelere göre dağılımı

Temalar	Türkiye	Cumhuriyet	Hürriyet	Toplam
Özelleştirme rekabeti teşvik eder	12	2	12	26
	46.2%	7.7%	46.2%	100%
	13.4%	12.5%	15.7%	14.3%
Özelleştirme verimliliği artırır	19	3	15	37
	51.4%	8.1%	40.5%	100%
	21.3%	18.7%	19.7%	20.4%
Özelleştirme refahı tabana yayar	10	1	6	17
	58.8%	5.9%	35.3%	100%
	11.2%	6.2%	7.8%	9.3%
AB'ye entegrasyon için özelleştirme gereklidir	8	1	2	11
	72.7%	9.1%	18.2%	100%
	8.9%	6.2%	2.6%	6.0%
Küreselleşme özelleştirmeyi kaçınılmaz hale getirmiştir	4	2	3	9
	44.4%	22.2%	33.3%	100%
	4.4%	12.5%	3.9%	4.9%
KİT'ler zarar etmektedir	10	2	12	24
	41.7%	8.3%	50.0%	100%
	11.2%	12.5%	15.7%	13.2%
KİT'ler kötü yönetilmektedir	9	2	12	23
	39.1%	8.7%	52.2%	100%
	10.1%	12.5%	15.7%	12.7%
Özelleştirme ile borçlar kapatılacaktır	17	3	14	34
	50.0%	8.8%	41.2%	100%
	19.1%	18.7%	18.4%	18.7%
Toplam	89	16	76	181
	49.1%	8.8%	41.9%	

Türkiye Gazetesi'nde özelleştirmeyi olumlayan ve olumsuzlayan temaların dağılımına bakıldığında, olumlu temaların tekrarının daha fazla olduğu görülür. Toplam 111 tema geçmektedir. Bu temalardan 89'u olumluyken 22'si olumsuzdur. Cumhuriyet Gazetesi'nde ise bu temalara ilişkin 160 veri bulunmuştur. Bunların 16'sı olumluyken, olumsuz temalar toplam 144 kez tekrarlanmıştır. Hürriyet Gazetesi'nde de temalara ilişkin 76'sı

olumlu, 10'u olumsuz olmak üzere toplam 86 veri tespit edilmiştir.

Türkiye gazetesinin en sık kullandığı olumlu tema "Özelleştirme rekabeti teşvik eder" teması olmuştur. 12 kez tekrarlanan bu temayla özelleştirmenin liberal ekonominin bir gerekliliği olduğu ve özelleştirmeye rekabet ortamının oluşacağı vurgulanmıştır. Aynı tema Cumhuriyet Gazetesi'nde sadece iki kez tekrarlanırken, Hürriyet Gazetesi'nde 12 kez

tekrarlanmıştır. Hem Türkiye hem de Hürriyet Gazetesi'nde rekabet ortamının oluşmasıyla sistemin güçleneceği iddiasını taşıyan bu temaya sıklıkla yer vererek özelleştirmeyi desteklemiştir. Oldukça sık geçen bu temada KİT'lere yönelik eleştiriler yer almaktadır. Devlet kuruluşlarının tekel olması nedeniyle rekabet ortamından uzak oldukları savunulmuştur. Rekabetin serbest pazar ekonomisinin temel taşlarından biri olduğuna da dikkat çekilmiştir. Özellikle konunun uzmanlarından veya dönemin bürokrat ve siyasetçilerinden alınan olumlu demeçlerle desteklenmiştir. Aynı tema Cumhuriyet Gazetesi'nde sadece 2 kez geçmektedir.

“Özelleştirme verimliliği artırır” teması Türkiye'de 19, Hürriyet Gazetesi'nde 15 kez tekrarlanmıştır. Özelleştirmenin rekabeti teşvik edeceği ve rekabet ortamında hem üretimde hem de kalitede verimliliğin artacağı savunulmuştur. Türkiye Gazetesi'nde yer alan haberlerde olduğu gibi, Hürriyet Gazetesi'nde de özelleştirilen kurumların öncesi ve sonrası karşılaştırılmıştır. SEK'in özelleştirme sonrası hem üretim hem de hizmet kapasitesinin nasıl arttığı kurum yetkilisinin görüşleriyle de desteklenerek verilmiştir. Devlet kurumlarının yeterince çalışmadığı, kapasitesinin altında ürettiği, bunun da ülke ekonomisine zarar olarak döndüğü savunulmuştur. Cumhuriyet Gazetesi'nde bu tema toplamda 3 kez tekrarlanmıştır.

“Özelleştirme refahı tabana yayar” teması Türkiye Gazetesi'nde 10, Hürriyet Gazetesi'nde ise 6 kez tekrarlanmıştır. Özelleştirme faaliyetleriyle, özelleştirilecek kurumun özelleştirme tarzına bağlı olarak refahın tabana yayılacağı savunulmuştur. Bu temayla belli bir grubun elinde olan devlet kuruluşlarının yine belli bir çevre tarafından kullanıldığı vurgulanmaktadır.

Özellikle halka arz ve çalışana arz yöntemleriyle yapılan özelleştirmelerde bu sav sıklıkla tekrarlanmıştır.

“Özelleştirme refahı tabana yayar” teması Cumhuriyet Gazetesi'nde 1 kez geçmektedir. Cumhuriyet Gazetesi'nde bu temanın ele alınışı çok daha farklıdır. Tema özellikle çalışana arz şeklinde gerçekleştirilen özelleştirme faaliyetlerinde geçmektedir. Bazı KİT'lerin bilinçli olarak sorun yumağı haline getirildiği savunulmuştur. Devlet politikaları nedeniyle KİT'lerin zarar ettiği ve verimli çalışmadığı öne sürülmüştür. Haberlerde bazı kurumların özelleştirilmesinin haklı çıkartılması amacıyla az üretime zorlandığı savunulmuştur. Bu tarz politikalar nedeniyle de verimliliğin düştüğü ileri sürülmüştür.

“Avrupa Birliği'ne entegrasyon için özelleştirme gereklidir” teması Türkiye Gazetesi'nde 8, Hürriyet'te 2 kez geçmektedir. Avrupa Birliği'ne giriş için öncelikle liberal ekonomik yapının gereği olan özel sektörün güçlendirilmesi vurgusu yapılmıştır. Özelleştirmeyle batılı devletlerin ekonomik yapısına uyulacağı da tekrarlanmaktadır. Dünyanın sürekli değişen ve gelişen yapısında devletçi bir yapıya yer olmadığı savunulmuştur. Aynı tema Cumhuriyet Gazetesi'nde 1 kez geçmektedir. “Küreselleşme özelleştirmeyi kaçınılmaz hale getirmiştir” teması Türkiye Gazetesi'nde 4, Hürriyet Gazetesi'nde 3 kez tekrarlanmıştır. Avrupa Birliği'ne entegrasyon ve küreselleşme sonucu özelleştirmenin gerekliliği temaları incelenen gazetelerde en az değinilen temalardandır. Küreselleşme kavramı kendiliğinden olumlu bir kavram olarak işlenmektedir. Küreselleşen dünyada Türkiye'nin de yer alması için ekonomik sistemini serbest pazar yapısı şeklinde yapılandırması gerekmektedir savı ortaya konmaktadır. Bu sav özellikle iş adamları ve devlet adam-

larından yapılan alıntılarla desteklenmiştir. Aynı tema Cumhuriyet Gazetesi'nde 2 kez geçmektedir. Bu tema, daha çok basın açıklaması, uzman görüşlerinin alındığı haberlerde kullanılmıştır. Avrupa Birliği'ne girişin Türkiye açısından önemine değinilmekle beraber yine özelleştirme yöntemlerinin önemine dikkat çekilmektedir. Gazete, uygulanan yöntemler ve özelleştirilecek kurumun sektörü konusunda önemli bir muhalif güçtür.

“KİT’ler zarar etmektedir” teması Türkiye’de 10, Hürriyet’te 12 kez geçmektedir. Bu sav özelleştirilen devlet kuruluşlarının kâra geçtiği haberleriyle desteklenmiştir. Özelleştirilen kurumun öncesi ve sonrasının karşılaştırıldığı haberlerde kurum yetkilisinin görüşlerine dayanarak fikrin desteklenmesi söz konusudur. Bu haberlerde, KİT’lerin “ülke ekonomisinin sırtında bir kambur” olduğu savunulmuştur. KİT’ler gerek aktarılan ödeneklerle gerekse fazla istihdamla ülke ekonomisinde önemli problemlere neden olan kurumlar olarak değerlendirilmektedir. KİT’lerin kapasitelerinin altında üretim yaptıkları savunulmaktadır. Sözü edilen tema Cumhuriyet Gazetesi’nde 2 kez geçmektedir. Sözü edilen gazetede tema, daha çok KİT’ler zarar ettirilmektedir şeklinde ele alınmaktadır. Siyasilerin zaafı, bilinçli kötü yönetim ve bir türlü gerçekleştirilemeyen veya yanlış gerçekleştirilen özelleştirme uygulamaları zararın sebepleri olarak gösterilmektedir.

KİT’ler kötü yönetilmektedir” varsayımı Türkiye’de 9, Hürriyet’e 12 kez tekrarlanmıştır. Bu temanın geçtiği haberlerde de özelleştirilen kurumlar örnek verilmiştir. Kurumların kötü yönetim nedeniyle tam kapasite çalışmadığı vurgusu yapılmıştır. Kötü yönetim nedeniyle fazla istihdam yapıldığı, bunun da KİT’lerin zarar etmesine sebep olduğu savunulmuştur. Aynı zamanda siyasetteki güç odakla-

rının KİT’leri kendi çıkarları doğrultusunda yönettiği de vurgulanmıştır. Bu kuruluşların siyasilerin oy garantisi olarak görüldüğü iddiasında bulunulmuştur. Cumhuriyet’te “KİT’ler kötü yönetilmektedir” teması 2 kez geçmiştir. KİT’lerin zarar etmesinin temel sebeplerinden birinin kötü yönetim olduğu vurgulanmıştır. Düzensiz çalışma, kurumların tam kapasiteyle çalıştırılmaması, kurumların yetersiz kişiler tarafından yönetilmesi başlıca sebepler arasında sayılmıştır. Türkiye ve Hürriyet Gazetelerinde bu temalar ele alınırken özelleştirme hemen hemen hiç tartışılmadan kendiliğinden olumlu bir kavram olarak değerlendirilmiştir. Ancak Cumhuriyet Gazetesi’nde yer alan olumlu temalarda bile uygulamaya veya özelleştirmeye yönelik örtük eleştiriler vardır.

“Özelleştirme ile borçlar kapatılacaktır” teması Türkiye’de 17, Hürriyet’te 14 kez tekrarlanmıştır. Bu tema en çok tekrarlanan ikinci temadır. KİT’lerin devletin sırtında bir yük olduğu savunulmuştur. Sürekli zarar eden KİT’lerin satışıyla hem bu zararın önleneyeceği hem de elde edilecek gelirle ülke borçlarını kapatılacağı savunulmuştur. Aynı tema Cumhuriyet Gazetesi’nde 3 kez geçmiştir.

Özelleştirmeyi olumlayan temalara genel olarak bakıldığında, üç gazetenin toplamında en çok tekrarlanan, “özelleştirme verimliliği artırır” temasının olduğu görülmektedir. Bu tema toplam 37 kez tekrarlanmıştır. İlgili tema Türkiye Gazetesi’nde 19, Cumhuriyet’te 3 ve Hürriyet’te 15 kez kullanılmıştır. İkinci en çok kullanılan tema, “özelleştirme ile borçların kapatılacağı” temasıdır. Türkiye’de bu tema 17, Cumhuriyet’te 3, Hürriyet Gazetesi’nde ise 14 defa kullanılmıştır. Bu iki temayı, “özelleştirmenin rekabeti teşvik ettiği”; “KİT’lerin zarar ettiği”; “KİT’lerin kötü yönetildiği” ve “özelleştirmenin refahı tabana yayacağı” temaları izlemektedir.

2.1.5.2 Özelleştirmeyi Olumsuzlayan Temalar:

Çizelge: Özelleştirmeyi olumsuzlayan temaların gazetelere göre dağılımı

Temalar	Türkiye	Cumhuriyet	Hürriyet	Toplam
Özelleştirmelerde yanlış yöntem kullanılmaktadır	9 19.1% 40.9%	33 70.2% 22.9%	5 10.6% 50.0%	47 100% 26.7%
Özelleştirmelerde yolsuzluk yapılmaktadır	2 7.4% 9.0%	23 85.2% 15.9%	2 7.4% 20.0%	27 100% 15.3%
Özelleştirmeler işsizliğe neden olmaktadır	1 9.1% 4.5%	10 90.9% 6.9%	-	11 100% 6.2%
Özelleştirmeler mesai saatlerinde artışa neden olmaktadır	1 33.3% 4.5%	2 66.7% 1.3%	-	3 100% 1.7%
Özelleştirmeler eğitim ve sağlık gibi konularda sosyal adaletsizliğe yol açacaktır	-	3 100% 2.0%	-	3 100% 1.7%
KİT'ler kar amaçlı kuruluşlar değildir	-	9 100% 6.2%	-	9 100% 5.1%
Özelleştirmeler sosyal devlet anlayışını tahrip etmektedir	-	6 100% 4.1%	-	6 100% 3.4%

Sosyal devlet anlayışı anayasal bir anlayıştır	-	5 100% 3.4%	-	5 100% 2.8%
Ülke kaynakları özelleştirmelerle yabancı sermayeye peşkeş çekilmektedir	2 11.1% 9.0%	16 88.9% 11.1%	-	18 100% 10.2%
Özelleştirmeler özel tekelere yol açacaktır	2 14.3% 9.0%	12 85.7% 8.3%	-	14 100% 7.9%
Diğer (özelleştirmelerde siyasal tercihlerin ağır bastığı; KİT'lerin değerinden ucuz satıldığı vb)	5 15.2% 22.7%	25 75.8% 17.3%	3 9.1% 30.0%	33 100% 18.7%
Toplam	22 12.5%	144 81.8%	10 5.6%	176

Türkiye ve Hürriyet Gazetelerinde, özelleştirmenin hangi sektörde veya ne için yapıldığından çok yönteminin tartışıldığı görülmektedir. Bu haberlerde özelleştirme kendiliğinden olumlu bir kavram olarak kabul edilmektedir. Sorun, özelleştirme çalışmalarının uygulanışındadır. Yöntemin yanlış olduğu eleştirileri daha çok blok satış veya yabancı sermayeye blok satış yöntemiyle gerçekleştirilen özelleştirme uygulamalarında görülmektedir. Bu noktada basın kuruluşunun ekonomi politik yapısının da göz önüne alınması gerekmektedir. Hangi sektördeki özelleştirme uygulamalarının hangi gazetelerde ne şekilde haber olduğu bu noktada önem kazanmaktadır. Türkiye ve

Cumhuriyet gazetelerinin en fazla haber yaptığı sektörün enerji sektörü olduğu görülmektedir. Özellikle Cumhuriyet Gazetesi'nin bu noktada önemli bir muhalefeti vardır. Enerji sektörüyle ilgili en çok haber yapan gazete ise Türkiye'dir. Hürriyet'in bu konuyla alakalı oldukça az haber yaptığı gözlemlenmektedir. Yöntem tartışmalarında yabancı sermayenin sıkça tartışıldığı da görülmektedir. Konu millileştirilmiştir.

Özelleştirmede yanlış yöntem kullanılmaktadır" teması en sık kullanılan temadır. Bu tema Türkiye Gazetesi'nde toplam 9, Hürriyet Gazetesi'nde 5, Cumhuriyet Gazetesi'nde ise 33 kez kullanılmıştır. Cumhuriyet Gazetesi'nde blok satış, ya-

bancu sermayeye satış ve diğerkategori-
sinde de yer alan kurumun ucuzasatıl-
ması gibi noktalardan yola çıkılarak
özelleştirme uygulamaları eleştirilmekte-
dir. Gazete bu eleştirilerini birçok özelle-
ştirme uygulamasında tekrarlar. Bu
haberlerde mahkeme kararları önemli bir
çıkış noktasıdır. Birçok haberde mah-
keme sonuçları ana kaynak olarak kulla-
nılmıştır. Yasalara aykırı bulunan özel-
leştirme uygulamalarının yasalara ve
mahkeme kararlarına rağmen sürdürül-
mesi eleştirilmiştir. Diğer iki gazetede
mahkeme kararları tarafsız bir şekilde ve-
rilirken, Cumhuriyet'te mahkeme karar-
ları örnek gösterilerek ve aynı zamanda
uzman görüşü alınarak dönemin hükü-
metleri eleştirilmiştir.

“Özelleştirmelerde yolsuzluk yapılmak-
tadır” teması Türkiye Gazetesi'nde 2,
Hürriyet Gazetesi'nde 2 kez geçmektedir.
Siyasi güç odaklarının özelleştirmeleri
kendi çıkarları doğrultusunda kullandık-
ları savunulmuştur. Bu noktada özellikle
Tansu Çiller döneminde ağırlıkla tartışıl-
an Turban özelleştirmesine yeterince de-
ğinilmediği de bir gerçektir. Görüldüğü
üzere, söz konusu olan özelleştirmenin
kendisinden çok uygulamadaki rahatsız-
lıklardır. Aynı temanın Cumhuriyet Gaze-
tesi'nde 23 kez geçtiği görülmektedir.
Cumhuriyet Gazetesi'nde özelleştirmeler
fesat karıştığına dair çok sayıda haber
yapılmıştır. Bu haberlerin boyutları ise
genelde orta veya uzundur. Uzun katego-
risinde toplam 45 haber yaparak alan açı-
sından da özelleştirme haberlerine en
fazla yer veren gazete Cumhuriyet olmuş-
tur. Özellikle Tansu Çiller'in de adının
karıştığı Turban'ın özelleştirilmesi sıra-
sında yaşanan yolsuzluk tartışmalarına
yer verilmiştir. Gazete bu haberlerde ta-
rafsız kalmamıştır. Gazete tüm sektörler-

deki özelleştirme uygulamalarıyla yakın-
dan ilgilenmiştir. Örneğin Türkiye Gaze-
tesi çimento sektöründeki özelleştirmeleri
haber yapmazken, Cumhuriyet ve Hürri-
yet sayı olarak örtüşmese bile her alan-
daki özelleştirme uygulamalarını haber
yapmışlardır. Öte yandan Cumhuriyet
Gazetesi'nin çeşitli alanlarda gerçekleştiril-
en özelleştirme uygulamalarındaki yan-
lılıkları kurumun büyüklüğünü, küçük
lüğünü veya sektörünü ayırt etmeden yaz-
dığı gözlemlenmektedir.

“Özelleştirmeler işsizliğe neden olmakta-
dır” teması, Türkiye'de 1 kez geçerken,
Hürriyet'te hiç geçmemektedir. Türki-
ye'deki ilgili haber basın açıklaması tarzı-
nda bir haberdır. Haber, ana kaynağı
nedeniyle özelleştirme karşıtıdır. Gazete-
nin bu tür bir politika izlediği ise söyle-
nemez. “Özelleştirmeler işsizliğe neden
olmaktadır” teması, özelleştirme felsefe-
sinin temellerine yönelik bir eleştiri içere-
mektedir. Özel sektörde, devlet sektö-
ründeki anlayışa uyan bir iş güvencesi
yoktur. Zaten fazla eleman barındırdığı
varsayılan devlet kurumlarından çalışan-
ların çıkartılması özelleştirilen kurumlar
için doğaldır, ve eleştirilmesi de yersizdir.
Aynı tema Cumhuriyet Gazetesi'nde 10
kez geçmiştir. Bu noktada özellikle ma-
dencilik sektöründe gerçekleştirilen özel-
leştirmeler veya gerçekleştirilecek özel-
leştirmeler sonucunda işçilerin işten çı-
kartılmasıyla ilgili haberler yapılmıştır.
Özelleştirmelerle birçok çalışanın iş gü-
vencesini yitirdiği savunulmuştur. Kurum
satılırken, kurum çalışanlarının hiç bir şe-
kilde düşünülmediği vurgulanmıştır.

“Özelleştirmeler mesai saatlerinde artışa
neden olmaktadır” teması Türkiye Gaze-
tesi'nde 1 kez geçerken Hürriyet Gazete-
si'nde hiç yer almamaktadır. Bu tema
haberlerde özelleştirmeyle devlet kurum-

larında çalışan kişilerin daha fazla çalıştırılacağı şeklinde yer almaktadır. Özellikle özelleştirmenin işsizliğe neden olduğu ve mesai saatlerinde artışa neden olacağı gibi temalar özelleştirme yönteminden daha çok özelleştirmenin kendisine yapılan bir eleştiri sayılabilir. Çünkü liberal ekonomik yapıda daha önce de tekrarlandığı gibi devlet sektöründeki çalışma şartlarını bulmak mümkün değildir. Amaç kâra geçmek ve kapasite üstü üretimle piyasadaki rekabet ortamında pay sahibi olmaktır. Aynı tema Cumhuriyet Gazetesi'nde 2 kez geçmektedir.

“Özelleştirmeler eğitim ve sağlık gibi konularda sosyal adaletsizliğe yol açacaktır” temasına Cumhuriyet Gazetesi'nde 3 kez yer verilirken diğer iki gazetede hiç yer verilmemiştir. Bu tema özelleştirmenin, liberal ekonomik yapının temel yapısının eleştirilip eleştirilmediğinin ölçülmesi için seçilmiştir. Genel tablo incelendikten sonra da görüleceği gibi Türkiye ve Hürriyet özelleştirmeyi kendinden olumlu bir kavram olarak kabul etmektedir. Her ne kadar Cumhuriyet'te bu temaya yer verilmişse de, ilgili temanın geçtiği haberlerde dil oldukça dikkatli kullanılmıştır. Haber uzman görüşü desteğiyle yazılmıştır. Gazete uzman görüşünü yorumlamadan röportaj şeklinde vermiştir. Eğitim ve sağlık konularında devletçi yapının korunması halk yararına gösterilmiştir. Bu anlamda devletçi bir yapı savunulmuştur. Bu haberler dikkat edilmesi gereken vurgulara sahiptir.

Türkiye ve Hürriyet Gazetelerinin eleştirileri özelleştirme uygulamalarıyla sınırlıdır. “KİT'ler kâr amaçlı kuruluşlar değildir” temasının da her iki gazeteler haberlerinde kullanılmadığı görülmektedir. Gazeteler bu felsefeye yönelik herhangi bir haber yapmamıştır. Aynı temaya

Cumhuriyet'te 9 kez yer verilmiştir. Bu temayla özellikle eğitim, sağlık gibi anayasal güvencesi olan kuruluşların ticarileştirilmesinin ne kadar hatalı bir yaklaşım olduğu üzerinde durulmuştur. Burada fırsat eşitliği anlayışını zedelenmediği vurgulanmaktadır.

“Özelleştirme sosyal devlet anlayışını tahrip etmektedir” temasına Türkiye ve Hürriyet gazetelerinde da yer verilmemiştir. Sosyal devlet anlayışı gibi anayasal bir hak olan sağlık ve eğitim gibi sektörlerin özelleştirilmesinin yanlışlığı veya doğruluğu tartışmasına hiç bir şekilde girilmemiştir. Aynı tema Cumhuriyet Gazetesi'nde 6 kez geçmektedir. Türkiye ve Hürriyet Gazetelerinde “Sosyal devlet anlayışı anayasal bir davranıştır” temasına da değinilmemiştir. Aynı tema Cumhuriyet Gazetesi'nde 5 kez geçmektedir.

“Ülke kaynakları özelleştirmeyle yabancı sermayeye peşkeş çekilmektedir” teması Türkiye'de 2 kez geçerken Hürriyet Gazetesi'nde hiç geçmemektedir. Türkiye Gazetesi'nde haberlerde yabancı sermayeye blok satış yöntemini eleştirmiştir. Aynı tema Cumhuriyet Gazetesi'nde 16 kez kullanılmıştır. Bu haberlerde ülkedeki kaynakların yabancı sermayeye satışının ülke bütünlüğüne özgürlüğüne zarar vereceği ve bu konularda bazı kurallar konulması gerektiği savunulmaktadır. Bu olumsuzlama da özelleştirmenin özünden çok yöntemine yöneliktir.

Yönteme yönelik bir diğer eleştiri ise “Özelleştirmeler özel tekelere yol açacaktır” temasıdır. Bu tema Türkiye 2, Cumhuriyet Gazetesi'nde 12 kez geçerken Hürriyet Gazetesi'nde hiç kullanılmamıştı. Cumhuriyet Gazetesi'nde özellikle blok satış yöntemleriyle gerçekleştirilen satışlar eleştirilmiştir.

Genel olarak özelleştirme uygulamaları,

en fazla yönetsel boyutlarıyla eleştirilmiştir. KİT'lerin sosyal devlet anlayışı içinde var olmaları gerektiği düşüncesini içeren temalarsa en az geçen temalardır. Bu temalara sadece Cumhuriyet Gazetesi yer vermiştir. Cumhuriyet'in özelleştirmeyi çok yönlü eleştirdiği görülmektedir. Fakat bununla beraber, özelleştirme felsefesine yönelik çok az eleştirisi vardır. Eleştiriler daha çok yönetsel boyutlarda yoğunlaşmaktadır. Özelleştirmenin reddi söz konusu değildir. Türk basının genel yapısında özelleştirmenin kendisi itiraz görmemektedir.

Özelleştirmenin sosyal sonuçlarının görünür hale geldiği olayların haberleştirilme oranı oldukça düşüktür. Bunun yanı sıra aynı haberlerde özelleştirme karşıtı görüşlerle özelleştirmeyi destekleyen görüşlerin aktarımı açısından dengeli bir dilin kullanıldığı da söylenemez. Yanlılığın kendini en iyi gösterdiği noktalardan biri haberlerde kullanılan alıntılar ve kaynaklardır. Daha önce de belirtildiği gibi haberlerde özelleştirme idaresi yetkilileri ve siyasilere sıklıkla alıntıda bulunmuş, aynı yetkililere haber kaynağı olarak da başvurulmuştur. Özelleştirme faaliyetlerinden doğrudan etkilenen işçiler ve bu işçilerin temsilcileri olan sendikalar kaynak olarak en az başvuru alan kişiler ve kurumlardır. Kaynak ve alıntılar ağırlıklı olarak özelleştirme yanlıları olunca haberlerin dili ve içeriği de özelleştirme yanlısı bir çerçeve içinde oluşturulmaktadır.

Söz konusu haberlerde ya çok az değinilen ya da hiç değinilmeyen unsurlar özelleştirmenin günümüz Türkiye'sinde yol açtığı sonuçlarla kendini açığa çıkartmaktadır. Bu unsurların başında işsizlik ve özelleştirilen kurumlarda çalışan işçilerin hak kaybı gelmektedir. Kamuoyunun ye-

tersiz bilgilendirildiği özelleştirme faaliyetlerinin sonucu TEKEL eylemleri ile tüm Türkiye'nin gündemini meşgul etmektedir.

2.2. 2009-2010 Türkiye'sinde Özelleştirmenin Haberleşmesi: Tekel Eylemi Örneği

TEKEL özelleştirmesi sonucu ortaya çıkan tablo, özelleştirmenin yarattığı toplumsal sonuçlara görünürlük kazandırması açısından aydınlatıcıdır. 2001'den günümüze iktidar olan AKP'nin programında yer alan TEKEL özelleştirmesi nihai olarak 2008 Haziran ayında yine AKP eliyle gerçekleştirilmiştir.

08.06.1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve değişiklikleri çerçevesinde faaliyette bulunmak üzere Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğü adı altında teşkil olunan TEKEL, bilahare Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 05.02.2001 tarihli ve 2001/6 sayılı Kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınmış ve 03.01.2002 tarihli ve 4733 sayılı Kanun ile İktisadi Devlet Teşekkülü olarak yeniden yapılandırılarak, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na(ÖİB) devredilmiş ve 4046 sayılı Kanunun 20'nci maddesine göre, ÖİB tarafından 01.01.2003 tarihi itibarıyla statüsü Anonim Şirkete dönüştürülmüştür. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı 07.06.2003 tarihinden itibaren ulusal düzeyde yayın yapan muhtelif gazetelere verdiği ilanlarla Alkollü İçkiler Sanayii ve Ticareti Anonim Şirketi ile Sigara İşletmeleri Anonim Şirketi'nin blok satış yöntemiyle özelleştirileceği yolunda ihale ilanları vermiştir. 23.12.2003 tarihli ve 25325 nu-

maralı Resmi Gazete’de yayımlanan 2003/85 sayılı Özelleştirme Yüksek Kurulu Kararı ile onaylanması sonucu NUROL-LİMAK-ÖZALTIN-TÜTSAB Ortak Girişim Grubu’na 292 milyon dolar bedelle satılması ve hisse devir işlemlerinin de 24 Şubat 2008 tarihinde gerçekleşmesi ile tamamlanmıştır. 25 Haziran 2008 tarihli gazete manşetlerine “Sıcak yazda Hükümeti rahatlatan ödeme”, “ Tek seferde en yüksek yabancı sermaye ülkeyimize geliyor” çığlıklarıyla yansıyan ikinci özelleştirme dalgasıyla birlikte TEKEL’in alkollü içki dışındaki en önemli sınai faaliyeti de sona erdirilmiştir (Özerman, 2009).

TEKEL özelleştirmesi sonucu bu kurumda çalışan işçiler 4C adı altında yapılandırılan kadrolara geçici işçi statüsünde geçirilmeye çalışılmıştır. Bunun üzerine TEKEL işçileri tüm Türkiye’nin gündemine oturan bir eylem gerçekleştirmiştir. Söz konusu eylemlerin Türkiye basınındaki sunumu, zorunlu bir ekonomik dönüşüm olarak adlandırılan özelleştirmenin aslında bir ideolojik tercih olduğunu göstermektedir.

1987-2000 tarihleri arasında neredeyse koşulsuz bir şekilde ve tartışılmadan olumlanan özelleştirme faaliyetleri AKP hükümeti döneminde TEKEL örneğinde eleştirilere maruz kalmıştır. Basının bu tavrının altında yatan nedenlerden biri AKP hükümetine karşı geliştirilen muhalefettir. Ancak diğer taraftan özelleştirmenin yarattığı sonuçların örgütlü bir eylem planı içinde kamuoyunun gündemine girmesinde yine TEKEL özelleştirmesi sonucunda ortaya çıkan tablonun yarattığı sonuçların çok sayıda insanı yakından etkilemesinin de payı büyüktür.

1987-2000 tarihlerinde basında yayınlanan özelleştirme haberlerinde ya hiç de-

ğinilmeyen ya da çok az sayıda yer verilen eylem haberleri özelleştirmenin yarattığı sosyal ve toplumsal sonuçlara karşı geliştirilen bakış açısını göstermektedir. Aynı tarihlerde incelenen üç gazetede yayınlanan eylem haberi sadece ikidir. Bu eylemler özelleştirmenin yarattığı sonuçların başında gelen işsizlik ve işçilerin maruz kaldığı hak kayıplarına görünürlük kazandırmaktadır. Basın, özelleştirmeyi bu yönüyle aktarmadığı gibi yine özelleştirmenin yarattığı söz konusu sonuçları kamuoyuna duyurmak isteyen işçileri ve işçi temsilcilerine haberde kaynak olarak da başvurmamaktadır. 2009 Aralık ayına gelindiğinde ise özelleştirme söz konusu sonuçları dâhilinde TEKEL örneğinde kamuoyunun gündemini meşgul etmeye başlamıştır.

Daha önce de aktarıldığı gibi 1987-2000 tarihlerinde incelenen üç gazetede toplam iki eylem haberi yayınlanmıştır. Yine aynı tarihler arasında işçiler hiçbir şekilde haber kaynağı olmazken, sendikalar ise sadece 4 kez haber kaynağı olmuştur. Yine aynı tarihlerde yayınlanan toplam 176 haberlerde işçilerden alıntı hiç yapılmamış sendika temsilcilerinin fikirlerinden 16 kez alıntı yapılmıştır. 2009 ve 2010 yılına gelindiğinde ise sadece Hürriyet Gazetesi’nde yayınlanan TEKEL eylemlerinin sayısı 256’dır. 256 haberin 127’si 2009, 129’u ise 2010 yılında yayınlanmıştır. Bu haberlerin neredeyse tamamında sendikalara ve işçilere haber kaynağı olarak başvurulmuş, yine neredeyse tamamında sendikalardan ve işçilerden alıntılarda bulunulmuştur.

Söz konusu haberlerden sadece 5’inde işçi ve sendikacılara haber kaynağı olarak başvurulmadığı görülmektedir. Bu haberlerden ikisinde Başbakan Tayyip Erdoğan’ın TEKEL eylemlerine yönelik

açıklamalarına yer verilmektedir. Beş haberden birinde MHP lideri Devlet Bahçeli, birinde CHP lideri Deniz Baykal diğ erinde ise CHP milletvekili Soysal'ın konuya ilişkin görüşleri aktarılmıştır.

Başbakan'ın açıklamalarının yer aldığı haberde, yine Başbakan'dan yapılan alıntılar büyük oranda tırnak içinde aktarılmıştır. Bu alıntılarda özelleştirmenin zorunlu bir gelişim çizgisi olduğu ve özelleştirilen kurumlarda yapılan yasal değişikliklerin “yetimin hakkını korumak adına” atılan adımlar olduğu belirtilmiştir. Bu ifadeler, 1987-2000 tarihleri arasında yayınlanan haberlerde özelleştirmeyi olumlayan temalar arasında yer alan “KİT”lerin devletin ve milletin sırtında kambur olduğu” savının benzeridir. Ancak bu sav basın tarafından 1987-2000 tarihlerinden farklı olarak sorgulanmaktadır.

Hürriyet Gazetesi'nde yer alan haberlerin tamamında sosyal devlet anlayışına vurgu yapılmakta, özelleştirme yarattığı sonuçlar çerçevesinde eleştirilmektedir. CHP liderinin ana kaynak olarak kullanıldığı haberde özelleştirme politikalarının yarattığı sonuçlara ve bu sonuçların sosyal devlet anlayışına verdiği zararlara vurgu yapılmaktadır. Aynı savlar MHP liderinin ana kaynak olarak kullanıldığı haberde de tekrarlanmaktadır. Her iki haberde de yanlış özelleştirme uygulamaları AKP hükümeti ile özdeşleştirilmektedir.

Hürriyet Gazetesi'nde yayınlanan toplam 250 TEKEL haberlerinin sadece 2'sinde özelleştirme faaliyetlerini olumlayan temalara yer verilmektedir. Ancak bu vurgular Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın kaynak olduğu haberlerle sınırlıdır. Bu haberler Recep Tayyip Erdoğan'ın açıklamalarının yanı sıra TEKEL işçilerinin mağduriyetine vurgu yapan bilgileri de

çermektedir.

Sonuç olarak TEKEL eylemlerine ilişkin haberlerde, 1987-2000 tarihleri arasında yayınlanan özelleştirme haberleriyle neredeyse taban tabana zıt bir yaklaşım sergilenmekte, özelleştirme yarattığı sosyal sonuçlar çerçevesinde eleştirilmektedir. Bu eleştirilerin başında özelleştirmenin sosyal devlet anlayışına zarar verdiği, işsizliğ e neden olduğu ve söz konusu işsizliğin Türkiye ekonomisi açısından olumsuz sonuçlar doğurduğu temaları sıklıkla tekrarlanmaktadır.

1986-2000 tarihleri arasında incelenen üç gazetenin tamamında toplamda yer alan özelleştirme teması 111'dir. Bu temalardan 22'si olumsuzken 89'u olumludur. Aralık 2009-Nisan 2010 tarihleri arasında sadece Hürriyet Gazetesi'nde yayınlanan haberlerdeki özelleştirmeyi olumsuzlayan temaların sayısı 250'dir. Bu temalardan en sık tekrarlananı, 1987-2000 tarihleri arasında yayınlanan özelleştirme haberlerinde en az tekrarlanan iki temadır: Özelleştirmenin sosyal devlet anlayışına zarar verdiği ve işten çıkartmalara neden olarak ülke ekonomisini olumsuz etkilediği.

1980-2000 tarihleri arasında yarattığı sosyal sonuçlar çerçevesinde ya hiç tartışılmayan ya da çok az tartışılan özelleştirme faaliyetleri büyük oranda yöntem bazında eleştirilmektedir. 2009 geldiğinde ise yöntem tartışmasının yerini özelleştirmenin yarattığı toplumsal-sosyal sonuçlar almıştır. Haberlerde ortaya çıkan bu farklılaşmalar kendini en çok haberlerde başvurulan kaynaklar ve alıntılarda göstermektedir. Özelleştirmenin sonuçları itibariye en çok etkilediği işçi temsilcilerine 1987-2000 tarihleri arasında toplam üç haberde kaynak olarak başvurulurken 2009-2010 tarihleri arasında yayınlanan TEKEL haberlerinde aynı kurumlara kay-

nak olarak 252 kez başvurulmuştur. Bu tablo, işçilerin özelleştirmeler sonucu yaşadığı mağduriyetlerin kamuoyunun gündemine taşındığının göstergesidir. TEKEL eylemleri bu yönüyle, sorgulanmadan kabul edilen ve tartışılmadan onaylanan özelleştirmenin yarattığı sonuçların tartışılmasına neden olmuştur. Yarattığı toplumsal sonuçlar ve bu sonuçların AKP muhalefetiyle birleşmesi sorunun kamuoyuna taşınmasına katkıda bulunmuştur.

SONUÇ

Çalışmanın temel varsayımı olan, “Kamuoyunun yazılı basın tarafından özelleştirmenin sonuçları hakkında eksik ve yanlış bilgilendirildiği” görüşü haber araştırmalarının sonucunda doğrulanmıştır. Yukarıda verilen araştırma sonuçlarında da bunu görmek mümkündür. Özelleştirme kavramının ne anlama geldiği veya sosyal sonuçlarıyla hangi sistemi doğuracağı konusunda çok az sayıda haber yayınlanmıştır.

İncelenen gazetelerde yer alan özelleştirme haberlerinin büyük bir bölümünde özelleştirme kavramının kamuoyuna aktarımında bir takım sorunlar görülmektedir. Bu sorunlar araştırma açısından da önemli bir soru oluşturmaktadır. Basın yayın organlarının kamuoyuna sunulan özelleştirme kavramını halka nasıl aktardığı noktasında bu sorunun ağırlığı artmaktadır. Bu çerçevede yapılan incelemede özelleştirmenin kamuoyuna sadece ekonomik bir kavrammış gibi sunulduğu ortaya çıkmıştır.

1987-2000 tarihleri arasında yayınlanan haberlerde özelleştirmenin yarattığı ve uzun vadede yaratacağı olumsuz sonuçlar tartışmaya açılmamıştır. Bununla beraber

Türkiye basınının tarihsel süreçte ve uzun vadede özelleştirmeyi hem kavram hem de uygulama bazında içselleştirdiği görülmüştür. Bu durum özellikle 1987-2000 yılları arasındaki özelleştirme haberlerinde kendini göstermektedir. Bu dönemde incelenen haberlerde ağırlıklı olarak kullanılan temaların yanı sıra başvuru alıntılar ve kaynaklarda da işçilere ve işçilerin temsilcilerine son derece az yer verildiği görülmektedir. Bunun yanı sıra özelleştirmelerin yarattığı veya uzun vadede yaratacağı sorunlara da bu haberlerde ya hiç değinilmemekte ya da çok az değinilmektedir. Bunun yerine özelleştirmenin “Ülke ekonomisinin sırtında kambur olan KİT”lere hayat vereceği savunulmuş, söz konusu KİT’lerde çalışan onca işçinin özelleştirmeler sonucu mariz kaldıkları ve kalacakları işsizlik gibi birçok hak kaybına çok az değinilmiştir. Var olan eleştirilerin de daha çok yönetsel boyutlarda yoğunlaştığı görülmüştür.

Öte yandan TEKEL eylemlerine ilişkin haberler 1987-2000 dönemi haberlerinde ayrılmaktadır. TEKEL haberlerinde özelleştirmeye yönelik yöntem eleştirilerinin yerini özelleştirmenin yarattığı toplumsal-sosyal sonuçlar almıştır. Haberlerde ortaya çıkan bu farklılaşmalar kendini en çok haberlerde başvuru kaynaklar ve alıntılarda göstermektedir. Daha önceki dönemde haber kaynağı olarak hemen hemen hiç alınmayan işçi ve işçi temsilcileri bu dönemde baskın bir biçimde haber kaynağı haline gelmiştir. Bu durum, işçilerin özelleştirmeler sonucu yaşadığı mağduriyetlerin kamuoyunun gündemine taşındığı anlamına gelmektedir. TEKEL eylemleri bu yönüyle, sorgulanmadan kabul edilen ve tartışılmadan onaylanan özelleştirmenin yarattığı sonuçların tartışılmasına katkıda bulunmuştur.

şılmasına neden olmuştur. TEKEL eylemleri ayrıca özelleştirmenin sadece ekonomik bir olgu olmadığını aynı zamanda sosyal sonuçları olan ideolojik bir tercih olduğunu göstermektedir. Bu tablo, Türkiye basınında ekonomik bir olgu olarak tartışılan ve diğer yönleriyle ele alınmayan özelleştirmenin gündelik hayata yansımalarını kamuoyuna göstermiştir.

KAYNAKÇA

- AKTAN, Coşkun (1992). Türkiye’de Özelleştirme Uygulamaları, İstanbul: TÜSİAD Yayınları
- BAYTAN, İlhan (1999). Özelleştirme : Hukuki Yapı, Uygulamalar, Sorunlar, Öneriler, Ankara: TRT Genel Sekreterliği Basım Ve Yayın Müdürlüğü,
- CEVİZOĞLU, Hulki (1989). Türkiye’nin Gündemindeki Özelleştirme, İstanbul: İlgı Yayınları,
- GİRGİN, Atilla (2000). Yazılı Basında Haber ve Habercilik Etik’i. Ankara: İnkılap Kitabevi.
- HACKETT, R.A. (1998). “Bir paradigmanın Önemi Yitirisi: Haber Medyası Çalışanlarında Yanlılık ve Nesnellik”, Ayşe İnal (çev.), A. Ü. İletişim Fakültesi Yıllık 1997-1998. 31-67
- İNAL, Ayşe (1994). Haber Metinlerine Eleştirel Bir Bakış: Temel Sorunlar ve Örnek Çalışmalar, A.Ü. İletişim Fakültesi Yıllık 1994. 135-163
- İNAL, Ayşe (1996). Haberi Okumak. İstanbul: Temuçin Yayınları
- KARLUK, S. Rıdvan (1997). Türkiye Ekonomisi: Tarihsel Gelişim Yapısal ve Sosyal Değişim. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- ÖZERMAN, Tülay (2009). “Tekel Özelleştirmesinin Sonuçları” Mülkiye Dergisi, Bahar / 2009, sayı: 262.
- SCHUDSON, Micheal (1997). “Haber Üretiminin Sosyolojisi” Abdülrekab Altun ve Meltem Ağdukk Gevrek (çev.), A. Ü. İletişim Fakültesi Yıllık 1994, s. 135-164
- ŞEKER, Mustafa (2009). “Dağlıca Basınının Haberinin Söylemi” Mustafa Şeker, N. Tülay Şeker(edt), Literatür Yayınları, İstanbul.
- TOKGÖZ, O (1994). Temel Gazetecilik. Ankara: İmge Yayınları.
- TUCHMAN, G. (1978). Making News: A Study in The Constructions Of Reality, The Free Press, New York.
- YÜKSEL, E. (2002). “Basında POAŞ Özelleştirmesi Haberleri: Basın Meslek İlkeleri, Haberde Nesnellik İlkeleri ve Haber İçeriklerini Etkileyen Unsurlar Bağlamında İçerik Analizine Dayalı Bir Değerlendirme”, Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi, Selçuk İletişim, 2 (2), 93-106.

SÜRELİ YAYINLAR

- Cumhuriyet Gazetesi: 1987-2000 Tarihleri
Hürriyet Gazetesi: 1987-200 Tarihleri
Hürriyet Gazetesi: Aralık 2009- Ocak, Şubat, Mart, Nisan 2010
Türkiye Gazetesi: 1987-2000 Tarihleri

¹ Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Anabilim Dalı’nda tamamlanan *Türkiye Basınında Özelleştirme Haberleri* başlıklı yüksek lisans tezinin son dönem TEKEL eylemleri göz önüne alınarak yeniden yorumlandığı bu yazıya katkılarından dolayı Yrd. Doç. Dr. Besim Yıldırım’a teşekkürlerimi iletirim.

